

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКА ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЯ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ НАУКИ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

20 БЕРЕЗНЯ 2026

КИЇВ

Рекомендовано Вченою радою Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля (протокол № 12 від 29.05. 2026 р.)

Програмний комітет

Голова – **Цюк О.А.** – д. с.-г. н., проф., декан аграрного факультету СНУ ім. В. Даля
Целіщев О.Б. – д.х.н., в.о. ректора СНУ ім. В. Даля

Організаційний комітет

Цюк О.А. – голова, Івлева О.В. – відповідальний секретар, Бойко Г.О.

Редакційна колегія

Цюк О.А. – д.с.-г.н., проф., декан аграрного факультету СНУ ім. В. Даля.
Могутова В.Ф. - к. с.-г.н., доц., зав.каф. ветеринарії та тваринництва СНУ ім. В. Даля
Мелконов Г.Л. - к. т.н., доц. зав.каф. механізації сільського господарства СНУ ім. В. Даля
Халін С.Ф. - к. с.-г.н., зав.каф. агрономії та землеустрою СНУ ім. В. Даля

Актуальні аспекти розвитку аграрної науки в умовах євроінтеграції:
матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції; 20
березня 2026 р., м. Київ/ Гол. ред. О.А. Цюк. – Київ: СНУ ім. В. Даля, 2026.
– 156 с.

DOI: <https://doi.org/10.33216/ConferenceMaterialsSNU-2026-156>

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні аспекти розвитку аграрної науки в умовах євроінтеграції», яка відбулась – 20 березня 2026 р. в м. Київ.

Наведені актуальні дослідження за напрямками: сучасні вектори розвитку агрономії та механізації сільського господарства, ветеринарії, тваринництва та харчових технологій. Матеріали збірника призначені для науково-технічних працівників в галузі агрономії, механізації сільського господарства, ветеринарії, тваринництва, харчової промисловості, викладачів та науковців вищих навчальних закладів, аспірантів і студентів з метою формування перспективних науково-технічних і технологічних розробок і інноваційних проєктів в аграрному секторі в умовах євроінтеграції, підвищення рівня наукового інформаційного обміну та підготовки наукових кадрів.

Матеріали в збірнику друкуються мовою оригіналу в редакції авторів.

УДК 636.09:616.99:619

СИФАЦІОЗ

Л. М. Соловйова¹, І. П. Лігоміна²

¹Білоцерківський національний аграрний університет,
пл. Соборна 8/1 ; м. Біла Церква, Київська обл., 09117, Україна

²Поліський національний університет,
бульвар Старий, 7; м. Житомир, 10008, Україна

Лабораторні гризуни є універсальною біомоделлю для проведення різних медико-біологічних досліджень [1]. Лабораторні тварини, які надходять зі спеціалізованих розплідників до експериментально-біологічних клінік, лабораторій найчастіше вже є зараженими гельмінтами різних класів, включаючи нематоди. Дана проблема існує для розплідників та віваріїв відкритого типу. Зараженість тварин зумовлена не лише особливостями даного типу утримання та розведення гризунів у самому розпліднику, а і складністю підбору препаратів для проведення профілактичних обробок маточного поголів'я та приміщень, де утримуються тварини [1–3].

Гризуни впливають на еколого-епідеміологічну ситуацію в урбанізованих екосистемах, оскільки розповсюджують та акумулюють гельмінтів синантропних м'ясоїдних та людини. Поселяючись у житлових приміщеннях людини та забруднюючи своїми виділеннями предмети побуту і продукти харчування, гризуни можуть бути переносниками гельмінтозів людині, в тому числі і зоонозів [4–5]. Такими гельмінтами є різні види сифацій. Людина може заразитися при заковтуванні яєць гельмінта з їжею через забруднені інвазійними агентами руки.

Сифаціоз – гельмінтоз, збудником якого є нематода *Syphacia* spp. В основному, у лабораторних щурів зустрічаються два види сифацій: *S. obvelata* (Rudolphi, 1802) і *S. muris* (Yamaguti, 1935) [1–3]. Ми не ставили собі за мету визначення виду, оскільки шкода, завдана організму господаря, однакова незалежно від виду сифацій. У збудника *Syphacia obvelata* самка має довжину 3,5–6 мм, самець – 1,3 мм. *S. obvelata* та *S. muris* можуть паразитувати у домашніх хом'яків та лабораторних гризунів. *S. obvelata* паразитує в кишечнику щурів та мишей [1–3].

Самки сифацій відкладають яйця на перианальну ділянку, які за кілька годин стають інвазійними. Потрапляючи у тонкий кишечник, з яєць виходять личинки. Самці досягають статевої зрілості до 120 год. Після запліднення самок вони гинуть. Самки до дев'ятого дня містять зрілі яйця, затримуючись у прямій кишці, потім відкладають їх на перианальну ділянку господаря, виділяти яйця можуть і повторно.

У матці однієї самки налічується до 140 яєць [1]. Продукти життєдіяльності гельмінтів, що виділяються в організм господаря, мають токсичні властивості,

призводять до різних змін процесів метаболізму господаря, порушення білкового, вуглеводного та ліпідного обмінів, зниження імунітету [3].

За даними авторів, у звичайної полівки (6 з 25) було виявлено *Syphacia nigeriana* з інтенсивністю інвазії (II) $12 \pm 8,1$ екз. яєць. Руда полівка (6 із 30) була заражена *Syphacia petruszewiczi* – II = $57,2 \pm 21,1$ екз. яєць. Лісові миші (3 з 8) були заражені третім видом сифацій – *Syphacia frederici* – II = $51,0 \pm 45,0$ екз. яєць. У однієї будинкової миші з 30 зареєстрували *Syphacia obvelata*. У диких сірих щурів сифацій не виявляли, але у лабораторної вони були присутні – *Syphacia muris* з II = 34 екз. яєць. У трьох із семи лабораторних мишей було виявлено інший вид нематод – *Aspiculuris tetraptera* з дуже високою II = $457 \pm 278,7$ екз. яєць. *Aspiculuris tetraptera* – поширений паразит гризунів, якого у Японії було виявлено у людини [1–4]. Зважаючи на це, тема проведених досліджень є актуальною.

Метою даної роботи було вивчення епізоотичної ситуації щодо гельмінтозів лабораторних мишей віварію.

Дослідження проб фекалій здійснювали комбінованим методом, стандартизованим Г. О. Котельниковим та В. М. Хреновим з використанням насиченого розчину гранульованої аміачної селітри.

Тварини під час експерименту перебували на стандартному раціоні годівлі. Для з'ясування епізоотичного стану було проведено відбір 110 проб фекалій мишей лінії BALB/c та досліджено у лабораторії кафедри паразитології та фармакології факультету ветеринарної медицини Білоцерківського національного аграрного університету. У результаті проведених досліджень у 38 пробах із 110 було знайдено яйця сифацій. Вони мали світло-сірий колір, тонку гладеньку двошарову оболонку, зернистий вміст, асиметричну форму, одна сторона якої була плоскою, а інша випуклою, тобто іншими словами – форма асиметричного еліпсу.

Екстенсивність (EI) та інтенсивність інвазії (II) становили, відповідно, 34,5 % та 3,2 екземпляри яєць.

Таким чином, за даними авторів, у синантропних біоценозах у мишоподібних гризунів було зареєстровано п'ять видів сифацій: *S. obvelata*, *S. nigeriana*, *S. petruszewiczi*, *S. frederici*, *S. muris* – та *Aspiculuris tetraptera* у лабораторних мишей, які становлять небезпеку і для людини.

Зараженість лабораторних мишей віварію сифаціозом становила 34,5 % при інтенсивності інвазії 3,2 екземпляри яєць, тому були призначені відповідні лікувально-профілактичні заходи.

Список використаних джерел

1. Шарпіло Л. Д. Гельмінти гризунів фауни Української РСР: автореф. дис. ... канд. біол. наук. Київ. 1973. 22 с.
2. Шарпіло Л. Д. Загальна характеристика гельмінтофауни гризунів України та її екологічний аналіз. *Паразити та паразитози тварин та людини*. Київ. 1975. С. 62–70.
3. Chan K. F. Chemotherapeutic studies on *Syphacia obvelata* infection in mice. *Amer. J. Hyg.* 1952. Vol. 56 (1). P. 22–30.
4. Mostafazadeh M. et al. Morphological and molecular analysis of *enterobius vermicularis* with *Syphacia* spp. *Iranian Journal of Parasitology*. 2025. Vol. 20. №. 3. P. 454.

5. Soloviova L. N. Prevalence, clinical signs and treatment of *Dirofilarioz* dogs. *Збірник матеріалів XVI міжнародної наук.-прак. конф. профес.-виклад. складу, аспірантів і студентів «Актуальні проблеми ветеринарної медицини»*. Київ, НУБіП. 2017, 19–20 квітня. С. 127.

УДК 636.8:616-008.9

ФАКТОРИ РИЗИКУ ГІПЕРКАЛЬЦІЄМІЇ У ДОМАШНІХ КОТІВ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ КЛІНІЧНИХ ВИПАДКІВ

М.М. Уманець, В.І. Цвіліховський

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
вул. Виставкова 16, м. Київ, 03041, Україна*

Порушення кальцієвого гомеостазу є поширеною проблемою у клінічній ветеринарній медицині котів. Гіперкальціємія може виникати за різних патологічних станів, зокрема хронічній хворобі нирок, неоплазіях, ендокринних розладах або мати ідіопатичний характер [1]. Підвищення концентрації кальцію в крові призводить до розвитку уролітіазу, нефрокальцинозу та прогресування ниркової дисфункції [2]. Одним із факторів, що можуть впливати на розвиток гіперкальціємії, є особливості раціону тварин, зокрема співвідношення кальцію та фосфору (Са:Р) [3]. Метою дослідження було провести статистичний аналіз випадків гіперкальціємії у котів та визначити основні фактори ризику її виникнення. Дослідження виконано на основі ретроспективного аналізу клінічних випадків котів, у яких під час біохімічного дослідження крові виявлено підвищений рівень кальцію. Дані отримано з історій хвороб пацієнтів ветеринарної клініки «Зоолукс». У дослідженні враховували вік, породу, рівні загального та іонізованого кальцію, фосфору, тип годівлі, співвідношення Са:Р у раціоні та наявність супутніх захворювань.

Результати і обговорення. У дослідження було включено 50 котів із лабораторно підтвердженою гіперкальціємією. Аналіз порід показав, що найбільшу частку становили домашні короткошерсті коти – 23/50, тоді як шотландські – 11/50, а британські та екзотичні – по 3/50. У дослідженій вибірці переважали коти старше 6 років (35/50). У 8/50 котів виявлено ізольовану іонізовану гіперкальціємію при нормальному рівні загального кальцію. Супутні патології включали хронічну хворобу нирок у 26/50 тварин та оксалатний уролітіаз у 9/50 котів. Аналіз раціонів показав, що у 25/50 котів співвідношення Са:Р у кормі перевищувало 1,4. Підвищене співвідношення кальцію до фосфору може сприяти порушенням кальцієвого гомеостазу, особливо у тварин із хронічною хворобою нирок, що також описано в інших дослідженнях [2].

Висновки. Гіперкальціємія у дослідженій вибірці частіше реєструвалась у котів старше 6 років (70 %). Серед досліджених тварин переважали домашні